

9. Halit Güler

Emekli Diyanet İşleri Başkanlığı başkan yardımcısı

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın merkez ve taşra teşkilâtının her kademesinde kırk yıla yakın bir süre zevkle çalışmış biri olarak bu teşkilâtın üst kademelerinde görev yapanları oldukça iyi tanırım. Dr. Tayyar Altıkulaç da bu muhterem zevattan biridir.

Şimdi sözü daha fazla uzatmadan altı çok iyi doldurulması gereken bir cümleyi, hiçbir art niyet ve peşin hüküm taşımaksızın yazmak istiyorum: “Çok iyi tanıdığımı zannettiğim T. Altıkulaç, Türkiye'nin mânevî hayatının tanzimi ve din hizmetlerinin teşkilâtlanması için bir şans olmuştur.” Onun hatıratı dikkatle okunduğu zaman, ne demek istediğim çok iyi anlaşılacak, belki de yukarıdaki iddialı cümlenin altı, bu satırları okuyanlar tarafından doldurulacaktır.

Ben Tayyar Bey'i 1965 (veya 1966) yılında *Yeni İstanbul* gazetesinde yazar “İlhan Selçuk'a Açık Mektup” başlığı altında kaleme aldığı iki yazısı ile tanıdım ve o günün şartlarında gösterdiği medenî cesaretini alkışladım. Daha sonra kendisiyle birlikte çalışma ve sorumluluk paylaşma şansını elde ettim. “İlhan Selçuk'a Açık Mektup” başlığı altında yayımlanan o iki yazıdaki cesaret ve dinamizmi, davaya sadakati kendisinde hep gördüm, o ruha bağlı kaldığına hep şahit oldum.

Ben Altıkulaç'ın çocuk yaşta hâfız olduğundan, İstanbul'un en güzel camilerinde imamlık yaptığından, öğretmenliğinden, din eğitimi genel müdürlüğünden, akademik, politik hayatından ve ilmî araştırmalarından, yazarlığından, Türkiye Diyanet Vakfı'nın kurucularından biri olduğundan, İslâm ülkelerine örnek teşkil edecek düzeyde başarılı hac organizasyonundan, vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın yoğun bulunduğu ülkelerde kurduğu bağımsız vakıflardan, örnek bir eğitim kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı Haseki Eğitim Merkezi'nden, mânen güzel olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nı merkez ve taşrasıyla fizikî güzelliğe de kavuşturmak için gösterdiği çabadan, okumuş olduğu “hatm-i şerif” programının telif haklarını Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışladığından, Kocatepe Camii'nin inşaatını takip etmek için sabah namazlarında şantiyede dolaştığından, iyi bir aile reisi olduğu gibi iyi bir idareci olduğundan, İslâm Araştırmaları Merkezi'nin kuruluşunda ve *İslâm Ansiklopedisi*'nin çıkartılmasında ve yaşatılmasında önemli hizmetler ifa ettiğinden... bahsedecek değilim. Onun şahsiyetini ve hizmet ciddiyetini ortaya koyacak bir iki örnek vermekle yetineceğim.

Altıkulaç Diyanet İşleri başkanı iken ben Kadıköy ilçesi müftüsü idim. Sonra Fatih müftüsü oldum ve oradan da Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı görevine getirildim. Başkanla aramızda bir başkan yardımcısı da olmasına rağmen Altıkulaç, önemli gördüğü konuların âkıbetinin gerekirse aşağıdaki memura kadar, bunca işinin içerisinde bıkmadan, usanmadan takip ederdi. Görevde çalışma azmi ve ciddiyeti, işleri takip etmesi, görev ihmaline ve işlerin aksamasına müsamahasız oluşu onun en tartışılmaz özelliği idi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ana hizmet birimlerinden olan Din Hizmetleri Dairesi, o yıllarda yurt içi ve yurt dışı hizmetlerini yürütüyordu. Görev alanı genişti. T. Altıkulaç, yurt içi hizmetlerine olduğu gibi yurt dışı hizmetlerine de büyük önem verir, dış hizmetlerin ifasında Dış İşleri Bakanlığı da devrede olduğu için bu hizmetlerle ilgili yazışmaları yakından takip ederdi. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda yurt dışı hizmetleri yeni başlatıldığı ve yurt dışına yeni yeni din görevlisi gönderilmeye başlandığı, Diyanet'e böyle bir şans tanındığı için T. Altıkulaç,

bu şansı çok iyi kullanmayı, kurum olarak hizmeti aksatacak veya şaibeli hale sokacak yanlış bir adım atılmasını istemiyordu. Başkanlığın bu konudaki dikkat ve titizliğini, personel seçiminde ehliyetin esas alındığını, âdil ve objektif davranıldığını ilgili kurumlara da kabul ettirmişti.

Tarihini çok iyi hatırlayamadığım bir gün Tayyar Bey, evinden telefonla beni aradı. O günlerde belinden rahatsız olduğu için evinde istirahat ediyor değil, yatıyordu. Bana telefonda, “Halit Bey, dairende yurt dışıyla ilgili cevaplandırılması veya takibi gereken evrak varsa bir dosya yap, pazar günü bana getir (evime gel), cevaplandırılırım” dedi. Pazar günü uygun bir saatte, hazırladığım dosyayı alıp evine gittim. Gerçekten rahatsızdı ve yatıyordu. Beni görünce hafif doğruldu. Yazıları birlikte teker teker okuduk ve hemen cevap verilmesi gerekenlerin cevaplarını hazırladık. Bu çalışma üç saate yakın sürdü. İş bitince, “Halit Bey, çok şükür bu gün de bir iş yaptık ve işe yaradık” dedi. Bunu söylerken sevinçten gözlerinin içi gülüyor ve çok mutlu görünüyordu.

Tayyar Bey’le 1985 yılında Moskova üzerinden Özbekistan, Azerbaycan ve Dağıstan’ı içine alan on beş günlük resmî bir seyahatimiz olmuştu. Bu seyahatten önce onunla yurt içi ve yurt dışı gezilerinde beraberliklerimiz olmuştu. Başkanlıkta göreve başladığımın ilk haftalarında makam arabasıyla Antalya’da yapılacak il müftüleri toplantısına katılmak için bu ilimize gitmiştik. Ankara’dan Antalya’ya uçakla gitmekle, hava alanlarına gidiş ve gelişleri de dikkate alırsak, harcanacak zamana denk bir zamanda Antalya’ya ulaştığımızı söylersem hiç mübalağa etmiş olmam. Tayyar Bey, yolda sürat yapmayı ve gideceği yere bir an önce varıvermeyi severdi. Orta Asya’ya yaptığımız seyahate dönecek olursak, yaptığımız on beş günlük heyecanlı, mesafeli ve sürprizlerle dolu Asya gezisi resmî ve sınırlı olmasına rağmen bana çok şey kazandırdı ve kendisini daha yakından tanıma fırsatı verdi.

Altıkulaç Hoca’nın görev sırasında ve seyahatlerde sarık ve cübbesine gösterdiği dikkat ve itina herkesçe müsellemdir. Sarığımı özel bir kutuda, cübbesini de özel bir kılıfta taşırdı. Başkanlık binasına sarıksız ve cübbesiz gelmezdi. Bu seyahat boyunca çok uçak değiştirdik, uçaklara sarıksız ve cübbesiz bindiğine ve indiğine hiç şahit olmadım. Uçağın inişine on dakika kala sarık ve cübbe hazırlanır, itina ile giyilir ve uçaktan öyle inilirdi. Hava şartları ve ortam nasıl olursa olsun bu böyle idi.

Uçaktan inerken hava alanlarında çok sayıda sarık ve cübbeli müftü ve din görevlileri, mollalar bizi karşılıyor, protokole çok dikkat ediyorlardı. Onların arasına sarıksız ve cübbesiz katılan bir Diyanet İşleri başkanının kendileriyle kucaklaşmasını bir düşünün, ne halde olurduk? Tayyar Bey bu durumu mutlaka düşünür, dikkate alır, ülkesini ve şahsını küçük duruma düşürecek veya güç durumda bırakacak hallerden mutlaka kaçınırdı.

Altıkulaç, gittiğimiz her ülkenin en üst yöneticileriyle mutlaka görüşür, toplantılar yapar, bir diplomat edasıyla konularımızı pürüzsüz anlatır ve taviz vermeden neticeye de ulaşırdı. Seyahatimiz boyunca yapılan resmî temasları, görüşmeleri ve alınan kararları *Orta Asya’da İslâm’ın Yeniden Doğuşu* adlı kitabımda yazdığım için burada kısa geçeceğim.

Hocanın bir de bu seyahatlerde valiz yerleştirmesi var ki gerçekten çok enteresandır. Onun karakterini, dikkat ve titizliğini, plan ve programını göstermesi bakımından önemli gördüğüm için kısaca bahsedeceğim: Valizini mutlaka zamanında kendisi yerleştirir. Evdeki durumunu bilmem ama seyahatlerde öyle! Onun küçük bir valize yerleştirdiği eşyayı, siz büyük bir valize yerleştiremezsiniz. Zaten seyahatlerde büyük valiz taşımazdı. Ne yapar yapar valizde hiç boş yer bırakmazdı. Valize koyduğu malzemenin iç boşluklarını bile değerlendirirdi.

Onun bu seyahatte tanıdığım bir başka özelliği; işleri takipteki dikkat ve titizliğidir. Aslında biliyordum da, bu kadar olduğunu bilmiyordum. Melesâ uçak biletleri alındığı ve uçuş saati söylendiği halde ne olur, ne olmaz diye işlemleri bir de kendisi tahkik ederdi. Böyle davranmasının faydasını da görür, çoğu zaman aksaklık varsa ortaya çıkarır, düzeltilmesini sağlardı.

Özbekistan'da, Taşkent Müftülüğü'nü ziyaret ettiğimiz günlerde idik. Hz. Osman zamanında yazılan Kur'ân-ı Kerim nüshalarından birinin Taşkent'te bulunduğu, ancak o tarihlerde bu nüshanın orijinali Taşkent Tarih Müzesi'nde korunduğu için görmemizin mümkün olmadığı biliniyordu. Tayyar Bey öteden beri bu nüshanın bir mikrofilmni elde etmeyi çok arzu edermiş. Bu isteğini ilk fırsatta ilgililere söylemiş, olumlu cevap da almıştı. Ama o, sabah akşam bir vesile bulup sözü bu mikrofilme getiriyor, sanki "Bir an önce bu mikrofilmni verecekseniz verin" demeye getiriyordu. Nihayet yola çıkılacağı zaman kocaman bir valiz içinde bu mushaf-ı şerifin bir fotoğraf nüshasının kendisine hediye edildiğini öğrenince yaşadığı sevinç görülmeye değerdi.

Bu seyahatte heyet başkanımız olan Dr. Tayyar Altıkulaç, komünist rejimin hükümran olduğu bu dönemde ziyaret ettiğimiz her camide namazdan sonra içten gelerek Kur'ân-ı Kerim tilâvet etmiş, soydaşlarımızın gönüllerini fethetmişti. Onun tilâvetleri sayesinde bu seyahat boyunca itibar ve şöhretimiz, gideceğimiz yerlere hep bizden önce ulaşıyordu. Camilerde soydaşlarımızın "Allah Allah" sesleri kubbeleri çınlatıyor ve "Anavatan Türkiye'den gelmişler" feryatları göz yaşlarıyla karışıyordu.

Tayyar Bey özel halleri, samimi münasebetleri resmî işler ve hizmetlerle karıştırmaz, kardeşi de olsa, "Şu saatte işinin başında olman gerekirdi, niye geç kaldın?" diye ikaz ederdi. Burada büyük veya iddialı bir cümle daha yazmak istiyorum: "Dr. Tayyar Altıkulaç'ın uzun uğraş ve mücadelelerle Diyanet'te kurduğu düzen, oturttuğu sistem ve çalışanlara kazandırdığı iş ciddiyeti, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı itibarlı bir kurum olarak bugünlere taşımıştır. Türkiye'nin yegâne diri kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nda onun hizmeti büyüktür." Hocanın bundan sonraki hayatının da bereketli geçeceğine inanıyorum. Hatıralarını yazmış olmasından duyduğum memnuniyeti ifade ediyor, kendisine sağlıklı ömürler diliyorum.